

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2024-035	Zaaknummer:	1658284
Onderwerp:	Plan en programma bewegen en spelen		
Korte inhoud:	Het college heeft het plan voor bewegen en spelen in de openbare ruimte geactualiseerd. In dit plan schenkt de gemeente aandacht aan het belang van Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) in de openbare ruimte. Daarnaast gaat het specifiek over de faciliteiten die de gemeente daarvoor inricht. Het plan is als bijlage bijgevoegd.		

Datum B&W: 16 april 2024	Portefeuillehouder:	Wethouder Windhouwer
-------------------------------------	----------------------------	----------------------

Voorstel

1. Het plan "Bewegen en spelen kan overal" en het programma (datum: 10-4-2024) vast te stellen.
2. Voorkeur te geven aan variant twee "Onze beweeg- en speelplekken zijn er voor iedereen".
3. Alvast voor de uitvoering van variant één "Basis voor een beweegvriendelijke openbare ruimte" en de structurele en eenmalige kosten:
 - a. een budget beschikbaar te stellen van €743.000 en dit te bekostigen uit de voorziening beheerplan speelterreinen.
 - b. in te stemmen met de exploitatiebegroting en de begroting overeenkomstig te wijzigen.
4. De volgende onderdelen uit variant twee mee te nemen bij de besluitvorming van het meerjaren investeringsprogramma (MIP):
 - a. Realiseren van een upgrade van de skatebaan in het Corlaer-park.
 - b. Vervangen van de half-pipe aan de Middelaarseweg in Hoevelaken.
 - c. Realiseren van een urbanpark inclusief klimmuur Paasbos.
 - d. Realiseren van een upgrade buurtspeelplek Van Oldenbarneveldstraat.
 - e. Realiseren van een pumphackbaan.

Inleiding

In het plan "Bewegen en spelen kan overal" schenkt de gemeente aandacht aan het belang van Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) in de openbare ruimte. Daarnaast gaat het specifiek over de faciliteiten die de gemeente daarvoor inricht.

De huidige ambitie voor de buitenspeelruimte is vastgelegd in het Handboek groen van de gemeente Nijkerk 2003, het Speelruimteplan 2005 en het beheerplan Speelvoorzieningen 2012. Dit plan is aan actualisatie toe. Dit wordt ook bevestigd in de Visie beheer openbare ruimte die de gemeente Nijkerk in 2020 heeft vastgesteld. Hier zijn drie redenen voor:

1. Vanuit het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023 en bedrijfsvoering is de gemeente verplicht om een actueel plan te hebben. Dit is op dit moment niet het geval.
2. De huidige ambitie sluit onvoldoende aan op landelijke ontwikkelingen en de wensen van onze inwoners.
3. De omgevingswet is aangenomen. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente ambities vertaalt naar programma's, de omgevingsvisie en het -plan. Een programma is een verzameling (tijdelijke) inspanningen om meerdere doelen te bereiken.

Daarnaast geeft het college met dit plan invulling aan een toezegging en afspraak:

- De realisatie van een pumptrackbaan (LTA T691, datum: 23-6-2022): “Wethouder Windhouwer zegt toe om de oproep voor een pumptrackbaan mee te nemen bij het opstellen van het speelruimteplan en het gesprek dat daarover met het burgerinitiatief ‘urban sports’ plaatsvindt; als het speelruimteplan eind 2022 aan de raad wordt voorgelegd komt er een voorstel over mogelijke realisatie van een pumptrackbaan.”
- Afspraken met betrekking op het burgerinitiatief urban sports (LTA O609, datum: 14-6-2021): “Zie raadsinformatiebrief van 12 januari 2022. Urban sports zal o.a. worden meegenomen in de gebiedsontwikkeling van Paasbos, het speelruimteplan en de nieuwe sportnota.”

Beoogd effect

Het actualiseren van het plan beoogt de volgende effecten:

1. Voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn.
2. Dat iedereen zich welkom voelt en zijn of haar wensen kan inbrengen.
3. Een leefbare, schone en veilige openbare ruimte.

Argumenten

1.1. Faciliteren van spelen en bewegen is een wettelijke verantwoordelijkheid.

Kinderen en jongeren hebben recht op spelen. De gemeente is eigenaar en beheerder van de openbare ruimte. Dit betekent dat de gemeente zorgt voor voldoende speelplekken en verantwoordelijk is om speel- en sporttoestellen in de openbare ruimte zodanig te installeren, te monteren, te doen gebruiken, te inspecteren en te onderhouden dat het toestel geen gevaar oplevert voor de veiligheid of gezondheid van personen. Voorschriften voor speeltoestellen zijn vastgelegd in de Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen 2023 (WAS2023) en Warenwetregeling attractie- en speeltoestellen. Het college legt in een plan vast hoe aan deze verplichting wordt voldaan.

1.2. De uitgangspunten voor een beweegvriendelijke openbare ruimte sluiten aan bij verschillende doelen op het gebied van het sociaal domein, sport en de openbare ruimte.

De gemeente houdt bij de voorbereiding van ruimtelijke ontwikkelingen rekening met multifunctionele beweeg-ontmoetings- speel- en sportplekken. De gemeente gebruikt hiervoor de criteria uit de BVO-scan. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen definieert een beweegvriendelijke openbare ruimte als een leefomgeving die mensen ondersteunt, stimuleert en uitdaagt om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. De uitgangspunten voor de beweegvriendelijke openbare ruimte zijn:

- Een omgeving die gebruikers stimuleert en waar voorzieningen zijn om te spelen, sporten en actief te verplaatsen.
- Een omgeving die activiteiten aanbod koppelt aan de voorzieningen, zodat deze ook echt duurzaam gebruikt worden.
- Een omgeving die schoon, heel, veilig, toegankelijk en uitdagend is.
- Een omgeving die tot stand komt vanuit urgentie bij de gebruikers, door participatie en door samenwerking tussen publieke, private en particuliere partijen.
- Een omgeving die op het juiste schaalniveau is toegepast en afgestemd.

1.3. De gemeente Nijkerk houdt vast aan variatie van grote en kleine speelplekken.

In de gemeente Nijkerk zijn grote en kleine speelplekken. Dit sluit aan bij het gedachtegoed van de beweegvriendelijke openbare ruimte en de speelbuurt. Een speelbuurt is een buurt binnen wijken, begrenst door barrières waarbinnen kinderen zich zelfstandig kunnen verplaatsen. Een (psychologische) barrière voor deze bewegingsvrijheid kunnen bijvoorbeeld wegen, watergangen, spoorlijnen of parken zijn. Binnen een speelbuurt wordt gekeken naar de schijf van vijf: (1) een goede traditionele (formele) speelplek, (2) een sportplek, vrije speelruimte die uitnodigt om te spelen in (3) het groen of op (4) het plein, en indien mogelijk (5) een speelroute aanwezig is. Er zijn er verschillende speelmogelijkheden:

- Vrije speelruimte. Een goede speelbuurt biedt veel vrije speelruimte.
- De kleine speelplek (blokplek). Dit zijn kleinere speelplekken die dicht bij de woningen liggen.
- De buurtplek. Een buurtspeelplek is een grotere speelplek waar een breder aanbod wordt gegeven voor spelen en ontmoeten.
- De wijkplekken. Dit zijn de grotere plekken met wijk-overstijgend gebruik. Voor de wijk-overstijgende plekken stelt de gemeente als voorwaarde dat er per kern ten minste één goede voorziening aanwezig is.

Speelplekken zijn laagdrempelig en goed bereikbaar. Dit stimuleert inwoners om elkaar te ontmoeten. Het alternatief is om verder op te schalen naar grote speel- en ontmoetingsplekken en kleinere speelplekken op te heffen. De fysieke afstand tot een speel- of beweegplek wordt dan groter. De plek wordt dan ook anders gebruikt, voor langduriger gebruik, waardoor overlast mogelijk toeneemt.

1.4. Er is een goede spreiding van formele speelplekken.

De gemeente gaat bij de spreiding van speelplekken uit van zogenaamde spreidingskaarten. De gemeente hanteert hiervoor een actieradius van 250 meter en het principe van de speelbuurt. De gemeenteraad legt deze normen in het omgevingsplan vast.

2.1. Het huidige speel- en beweegaanbod is niet altijd inclusief toegankelijk.

Iedereen is welkom, samen spelen is normaal en helaas nog niet altijd mogelijk. De gemeente vindt het wel belangrijk dat bewegen, ontmoeten, spelen en sporten voor iedereen toegankelijk is. Dit staat in verschillende plannen genoemd. Daarom neemt de gemeenteraad de volgende activiteiten op in het programma Bewegen en spelen:

- Nodigt de gemeente bij de voorbereiding van projecten breed uit, zodat alle wensen worden meegewogen.
- Heeft de gemeente ook specifiek aandacht voor sociale veiligheid en wensen van vrouwen, kinderen, jongeren, senioren, mensen die een handicap hebben en verschillende cultuur-achtergronden.
- Onderzoekt de gemeente de toegankelijkheid van speelplekken in de openbare ruimte.
- Worden maatregelen in de categorie “kleine moeite, groot plezier” op een korte termijn uitgevoerd. De gemeente stelt voor de uitvoering een budget beschikbaar.
- Worden grotere aanpassingen opgenomen in een programma. Dit programma wordt meegenomen bij de actualisatie van dit plan (2030) en door het college en gemeenteraad vastgesteld.
- Houdt de gemeente rekening met tips die beschikbaar zijn over de inrichten van een inclusieve beweegvriendelijke openbare ruimte. Bijvoorbeeld via het kenniscentrum sporten en bewegen.
- Houdt de gemeente zich bij de voorbereiding van projecten aan de Richtlijn Toegankelijkheid van het CROW.
- Weegt de gemeente resultaten mee bij een actualisatie van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en andere plannen.

2.2. Het huidige aanbod voldoet niet aan de wensen van inwoners.

Bij de inrichting en renovatie van speelplekken houdt de gemeente rekening met wensen van doelgroepen. Daarom heeft het college verschillende doelgroepen (waaronder jongeren en senioren) bevraagd over hun behoeften en interesse op het gebied van bewegen, spelen en sporten in de openbare ruimte.

Uit de resultaten van de enquête die in het kader van de Visie beheer openbare ruimte en de Omgevingsvisie 2040 is gehouden en onderzoek van het adviesbureau Speelplan blijkt dat het huidige aanbod niet aan de wensen van inwoners voldoet. Bijvoorbeeld zijn de huidige speelplekken vooral geschikt voor de leeftijdscategorie 0 tot 6 jaar. Het mag wel wat spannender en geschikt voor een bredere doelgroep. Daarnaast is er behoefte aan meer (natuurlijke) speelplekken, vragen inwoners om meer sporttoestellen voor senioren en volwassenen en voorzieningen voor jongeren.

2.3. Variant twee sluit het beste aan bij wensen van onze inwoners.

Het college stelt twee varianten voor (tabel 1). De varianten zijn:

1. Variant "Basis voor een beweegvriendelijke openbare ruimte". De gemeente renoveert een aantal speelplekken en houdt bij deze renovatie rekening met de beweegvriendelijke openbare ruimte. De totale kosten van deze variant bedragen: €743.000. Het college bekostigt de aanpassingen uit de voorziening beheerplan speelterreinen.
2. Variant "Onze beweeg- en speelplekken zijn er voor iedereen". Bij deze variant gaat de gemeente uit van een upgrade van het aanbod. De gemeenteraad kiest ervoor om een aantal speel- en sportplekken te renoveren naar de wensen anno "nu". Dit betekent bijvoorbeeld dat de gemeenteraad inzet op een upgrade van de skatebaan in Corlaer-park, een pumptrack realiseert en een urbanpark realiseert in Paasbos. De extra kosten van deze variant bedragen €1.492.000.

Het college heeft voorkeur voor variant twee "Onze beweeg- en speelplekken zijn er voor iedereen" en stelt aan de gemeenteraad voor om deze uit te voeren. Deze variant sluit het beste aan bij wensen van onze inwoners. De gemeenteraad neemt de onderdelen uit variant twee mee bij de besluitvorming van het meerjaren investeringsprogramma (MIP).

Tabel 1: varianten.

NR	Kern	Totaal	Dekking voorziening	Benodigd investerings- krediet (MIP)
VARIANT 1: basis voor een beweegvriendelijke openbare ruimte.				
1.	Renoveert in de periode 2025-2030 12 speel- en sportplekken.	€ 242.000	€ 242.000	-
2.	Vormt 11 speelplekken om.	€ 177.000	€ 177.000	-
3.	Voert in 2026 groot onderhoud uit aan de buurtspeelplek Van Oldenbarneveltstraat (wijkaanpak).	€ 69.000	€ 69.000	-
4.	Voert in 2025 groot onderhoud uit aan de skatebaan in Corlaer-park. Dit bestaat uit het vervangen van toestellen en herstel van de huidige ondergrond.	€ 150.700	€ 150.700	-
5.	Renoveert in 2028 de Speelplek Middelaarseweg (de half-pipe in Hoevelaken).	€ 18.400	€ 18.400	-
6.	Renoveert in 2028 toestellen winkelcentrum Paasbos.	€ 86.000	€ 86.000	-
TOTAAL		€ 743.000	€ 743.000	-
VARIANT 2: onze beweeg- en speelplekken zijn er voor iedereen.				
1.	Renoveert in de periode 2025-2030 12 speel- en sportplekken.	€ 242.000	€ 242.000	-
2.	Vormt 11 speelplekken om.	€ 177.000	€ 177.000	-
3.	Realiseert een upgrade buurtspeelplek Van Oldenbarneveldstraat.	€ 250.000	€ 69.000	€ 181.000
4.	Vervangt in 2025 de skatebaan in Corlaer-park. De skatebaan voldoet weer aan wensen van jongeren, avonturiers, chillers, sociale en individuele bewegers en past in de huidige tijd.	€ 456.000	€ 150.700	€ 305.300
5.	Vervangt de half-pipe op de speelplek aan de Middelaarseweg Hoevelaken. Opnemen in wijkontwikkeling Klarwater.	€ 250.000	€ 18.400	€ 231.600

6. Realiseert een urbanpark inclusief klimmuur in de wijk Paasbos. Opnemen in ontwikkeling Paasbos.	€ 500.000	€ 86.000	€ 414.000
7. Realiseert een pumptrackbaan.	€ 360.000	-	€ 360.000
TOTAAL	€ 2.235.000	€ 743.000	€ 1.492.000

2.4. De gemeente zet in op maatschappelijke participatie.

De inrichting en het beheer van een speelplek kan door een speeltuinvereniging of wijkbewoners worden uitgevoerd. Dit past binnen de gedachtegang van het zogenaamde uitdaagrecht. Het uitdaagrecht betekent dat inwoners of maatschappelijke organisaties taken kunnen overnemen als zij denken dat ze deze taak beter uit kunnen voeren. De gemeente heeft een responsieve rol en bepaalt de voorwaarden waaronder zij dit doen. Ook houdt de gemeente toezicht op de veiligheid (in kader van het WAS2023). Dit betekent dat de initiatieven voor beweegtuinen niet in variant 2 zijn opgenomen.

Is de gemeente verantwoordelijk voor een speelplek, dan participeert de gemeente met inwoners. De gemeente betreft dan verschillende groepen: kinderen, jongeren, volwassenen en senioren, en hanteert bijvoorbeeld de volgende beginselen:

- De gemeente stelt voor aanvang een kort werkplan op. Dit is een werkdocument en kan gedurende het project wijzigen.
- De gemeente werkt met de aanpak factor C en P.
- Participatie gaat uit van een tweezijdige samenwerking en inzet voor het project.

3.1. De extra structurele en eenmalige kosten (tabel 2).

De benodigde extra structurele en eenmalige kosten zijn in tabel 2 weergegeven. De eenmalige kosten, nummer 1 tot en met 5, totaal €92.000 en de structurele en terugkerende kosten, nummer 6 tot en met 8, worden gedekt uit de voorziening, binnen bestaand budget.

Tabel 2: extra structurele en eenmalige kosten.

NR	Omschrijving	Bedrag	Jaar	Eenmalig of structureel
1	Overdekte ontmoetingsplekken zoals JOP's in Nijkerkerveen, Hoevelaken, Nijkerk.	€10.000	2024 2025 2026	Eenmalig 3 jaar
2	Extra bankjes en voorzieningen voor ontmoeting.	€10.000	2025 2026 2027	Eenmalig 3 jaar
3	Actualisatie administratie (assetmanagement-proof).	€10.000	2025	Eenmalig
4	Klimaatbestendig maken van speel- en beweegplekken.	€2.000	2025	Eenmalig
5	Uitvoeren toegankelijkheidsonderzoek.	€20.000	2025	Eenmalig
6	Inclusieve maatregelen "kleine moeite, groot plezier".	€5.000		Structureel
7	Opstellen en actualiseren beheerplan.	€10.000	2025 2030	5-jaarlijks
8	Evaluatie inclusief doelgroepenonderzoek, wijkscan en actualiseren plan en programma Bewegen en spelen.	€30.000	2029/2030 2034/2035	5-jaarlijks

4.1. Voor het realiseren van variant twee is extra krediet nodig.

Variant twee sluit het beste aan bij wensen uit de samenleving en uitgangspunten uit de Visie beheer openbare ruimte en sociaal domein. De gemeenteraad neemt de investeringen voor variant twee mee bij de besluitvorming van het meerjaren investeringsprogramma (MIP). Afhankelijk van de status, worden investeringen aangevraagd bij de kadernota of via een afzonderlijk raadsvoorstel voor het jaar dat de investering staat ingepland.

Kanttelingen

2.4. Er zijn randvoorwaarden voor verdergaande samenwerking

Er zijn een aantal aandachtspunten voor verdergaande samenwerkingsvormen. Deze zijn: continuïteit, vervangen en beheer, en de gemeente blijft verantwoordelijk voor de veiligheid van (semi) openbare speelplekken. Het college legt afspraken vast in een overeenkomst. Om dit werkbaar te houden gaat de gemeente alleen in op serieuze initiatieven van een bepaalde omvang, zoals een park, buurt, wijk of kern.

3.1. en 4.1. Het college beheerst het aantal speel- en beweegplekken.

Het uitbreiden van de ambitie kan tot gevolg hebben dat het college voor de langere termijn moet zoeken naar creatieve oplossingen. Dit betekent onder andere dat de gemeente het aantal speel- en beweegplekken beheerst. De gemeente doet dit onder andere door 11 plekken om te vormen. Dit zijn plekken die weinig worden gebruikt of waar kansen liggen, bijvoorbeeld om te integreren met een openbaar schoolplein. De huidige speelplek wordt omgevormd naar openbaar groen, een informele natuurlijke speelplek, een ontmoetingsplek voor de buurt, een hondenlosloopgebied of iets anders.

Financiën

De realisatie van variant één wordt uit de voorziening bekostigd.

Variant 1 past binnen de huidige begroting. Het college bekostigt het benodigde budget uit de voorziening beheerplan speelterreinen: €743.000. Het verloop van de voorziening staat in bijlage 7 van het plan "Bewegen en spelen kan overal".

Communicatie

De aanpak voor de voorbereiding is beschreven in het plan van aanpak "Bewegen en spelen kan overal", februari 2022. De gemeente heeft gekozen voor persoonlijk contact met inwoners, aangevuld met resultaten uit schriftelijke enquêtes. Voordeel van persoonlijk contact is dat we in de gelegenheid waren om door te vragen over de wensen en ideeën die er zijn. Hieronder is samengevat welke bijeenkomst hebben plaatsgevonden.

- 2020: De gemeente heeft inwoners vragen gesteld over de openbare ruimte.
- 2020: Wandeling met schoolkinderen in Hoevelaken, Nijkerkerveen en Nijkerk.
- 2021: Lionsclub Hoevelaken heeft onder haar leden een onderzoek uitgevoerd.
- 2022: Drie activiteiten met jongeren van de leeftijd 10 tot 18 jaar.
- 2022: Start voorbereiding project skatebaan Corlaer.
- 2022: Drie activiteiten met senioren (65+).
- 2022: De gemeente heeft gesproken met (ervarings)deskundigen over sporten, spelen en bewegen voor mensen die een handicap hebben.
- 2023 en 2024: De gemeente heeft drie wijkwandelingen georganiseerd.
- Resultaten en ontwikkelingen zijn gedeeld met Stichting Nijkerk Sportief en Gezond, Jeugd- en Jongerenwerk en de vertegenwoordiger van het initiatief urban sports.
- De gemeente heeft regulier overleg met verschillende andere organisaties zoals: Stichting het gehandicapte kind, Gelderse sportfederatie, Jeugd en jongerenwerk Nijkerk, Nijkerk Sportief en Gezond, Initiatiefnemer urban sports, en een aantal basisscholen.

Vervolg

- Start met de voorbereiding voor de onderzoeken en de aanbestedingen.
- Indien nodig: actualiseren van het mip.

Bijlagen

1. Plan “Bewegen en spelen kan overal” inclusief programma en bijlagen (versie 10-4-2024). Het programma is in het plan opgenomen (pagina 3-9).

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

de heer drs. J.G. de Jager

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2024-035

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 16 april 2024

gelet op:

- Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023.
- VN-verdrag voor de rechten van de mens.
- Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties.
- Omgevingswet.

b e s l u i t :

1. Het plan “Bewegen en spelen kan overal” en het programma (datum: 10-4-2024) vast te stellen.
2. Voorkeur te geven aan variant twee “Onze beweeg- en speelplekken zijn er voor iedereen”.
3. Alvast voor de uitvoering van variant één “Basis voor een beweegvriendelijke openbare ruimte” en de structurele en eenmalige kosten:
 - a. een budget beschikbaar te stellen van €743.000 en dit te bekostigen uit de voorziening beheerplan speelterreinen.
 - b. in te stemmen met de exploitatiebegroting en de begroting overeenkomstig te wijzigen.
4. De volgende onderdelen uit variant twee mee te nemen bij de besluitvorming van het meerjaren investeringsprogramma (MIP):
 - a. Realiseren van een upgrade van de skatebaan in het Corlaer-park.
 - b. Vervangen van de half-pipe aan de Middelaarseweg in Hoevelaken.
 - c. Realiseren van een urbanpark inclusief klimmuur Paasbos.
 - d. Realiseren van een upgrade buurtspeelplek Van Oldenbarneveldstraat.
 - e. Realiseren van een pumptrackbaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk van 30 mei 2024,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA